

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qualitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

154. Quæ sint vel non sint sufficientes causæ constituendi novam parochiam, dismembrando antiquam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

erectione formali sui in titulum distinctum, & omnimoda independentia à priore. de Luca de decimis d. 12. n. 12.

Quaestio 152. Num Parochialis Ecclesia nomine veniant, quae simul sunt collegiatae?

Respondeo: non venire in odiosis, adeoque strictae interpretationis, idque ob specialem ejus qualitatem (quemadmodum dici solet in materia odiosa, nomine Clericorum non comprehendi Episcopos vel regulares; eò quòd, licet & ipsi sint Clerici, tamen specialem qualitatem habeant, ob quam communi Clericorum nomine in materia strictae interpretationis comprehendi non debeant) atque ita v. g. dum c. licet canon, statuit, ut nisi quis parochialem Ecclesiam consecutus intra annum fiat presbyter, ipso facto absque alia sententia eà privatus existat. &c. non comprehenditur is, qui obtinuit parochialem, quae simul collegiata est, ita ut Praepositus v. g. qui hoc ipso simul est Parochus ejusdem Ecclesiae seu Rector plebis, teneatur fieri intra annum sacerdos, ni velit privatus existere istà Ecclesia. Ita expressè ob praedictam rationem, nimirum ob specialem talis Ecclesiae qualitatem statuit Bonif. VIII. in c. statutum, de elect. in 6. Laym. ibid. uti & ad c. 3 de postul. n. 1. vide de Luca paulò post citandum. Neque his obstat, quòd dum Ecclesiae alicujus praepositus est etiam ibi Canonicus vel Capellanus, statuta poenalia & onerosa loquentia de Canonicis vel Capellanis, cadant etiam in talem praeposituram; nam id verum est, si praepositura, Canonicatus, vel Capellanatus censentur diversa beneficia, adeoque etiam in casu, si alicui Collegii Rectori dispensato super pluralitate beneficiorum parochialis Ecclesia de novo conferatur, statuta odiosa de parochis in talem quoque Rectorem cadent; secus verò dum Ecclesia simul est collegiata & Parochialis, & Rector illius hoc ipso etiam est Parochus, absque eo, quòd per hoc duo beneficia habeat. hinc

Quaestio 153. In genere, an dispositio loquens de parochis extendatur ad beneficia, quae accessione habent parochialitatem, seu parochias unitas, & curam habitualiter?

Respondeo negativè: semper enim habenda est ratio principalioris qualitatis, nempe Ecclesiae collegiatae, & secundum hanc accessoria quasi qualitas, nempe parochialitatis, aliaque conditiones regulanda sunt. Laym. ad cit. c. statutum. actus enim regulantur à principali & praedominante, non autem ab accessorio & consecutivo; & consequenter cura (intellige habitualis, secus enim est, ubi Canonicatus fixè annexum est ejusdem curae exercitium. C. Luc. de benef. d. 16. & 952.) accessorie annexa dignitati, vel Canonicatus non alterat ipsius dignitatis naturam seu qualitatem, neque reddit beneficium verè curatum tam ad effectum formae concursus, etatis, residentiae requisitae aliàs ad beneficium verè curatum, quam expressiois curae aliàs faciendae in quacunque provisione beneficii curati. C. de Luca. de benef. d. 77. n. 3. & fultus ibid. d. 24. n. 6. & seq. sed potius parochialis Ecclesia amittit veluti naturam suam, & induit naturam & conditiones collegiatae tanquam principalioris, dum ad eam evehitur, vel ei unitur. Laym. ad cit. c. statutum. De cetero notandum ex de Luca de benef. d. 14. n. 7. uti & ad Trid. d. 16. n. 4. quòd parochiales saepe signa & denominationem colle-

giatarum habent, absque eo, quòd verè tales sint; sic praesertim in loco, ubi sunt unicae matricēs, habent Clericos & Capellanos nationales illi adscriptos pro illius cultu & Rectoris adjutorio, qui massam faciunt, & vulgò capituli denominationem de facto habent, Syndicum constituunt, missam conventualem celebrant, aliaque similia iis, quae in collegiatis sunt, praestant. Sed haec sunt signa aequivoca attendenda quidem pro adminiculis collegialitatis, habentis alias probationes univocas pro iis supplendis & corroborandis, non autem quòd se solis eam probent.

Quaestio 154. Quae sint, vel non sint sufficientes causa constituendi novam parochiam, dismembrando antiquam?

1. Respondeo esse sequentes. Primò: ubi ob locorum distantiam aut difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & divina officia audienda accedere non possunt. Barb. loc. cit. n. 23. citans Gonz. ad reg. 8. gl. 6. n. 96. possuntque hoc in eo casu Episcopi etiam invitis Rectoribus (& addit Azor p. 2. l. 3. q. 7. etiam patronis) juxta c. ad audientiam. de Ecclesiis adif. Assignando etiam pro arbitrio suo in sustentationem novi parochi fructus ad Ecclesiam matricem quomodocunque pertinentes, aut si necesse fuerit, compellendo populum Ecclesiae noviter erectae ad necessaria eidem sacerdoti subministranda juxta dispositionem Trid. sess. 21. c. 4. Corrad. l. 3. c. 1. n. 1. Barb. loc. cit. qui tamen l. 2. juris Ecclesiastici c. 2. nu. 8. hoc ipsum sic limitat ex Menoch. & Riccio: nisi in loco minimè difficili, nec incommodo adesset oratorium vel Ecclesia cum fonte baptismali, & ceteris ad parochiam necessariis; ibique poneret Rector sacerdotem in sui adjutorem.

2. Secundò: ubi multitudo fidelium excrevit, & Ecclesia una evidenter non est sufficiens propter novarum habitationum distantiam; possunt tunc, etiam cum alterius Ecclesiae praedictio, adificari & constitui nova parochia. Barb. l. ult. cit. n. 11. Praedictum enim, quòd alteri Ecclesiae inferri potest praeter damnum aedificii cohaerentis, est participatio sumptuum in constructione, aut impensarum pro sustentatione novi Rectoris, vel damnum in jurisdictione etiam oblationibus, quae fieri solent Ecclesiae. Barb. ibid. ubi multa de constructione aliarum Ecclesiarum.

3. Tertio: licet in cap. ad audientiam. expressa non sit, expressis tamen ibidem aequipollens, adeoque sufficiens causa est dismembrandi antiquam, & constituendi novam parochiam, dum antiqua parochia, quae prius erat extra moenia, ampliata dein urbe iisdem includitur, ita ut nocturno tempore ob clausas urbis portas parti parochianorum extra habitanti non pateat recursus ad parochum, aut hujus ad illos, ac ita maxima patiantur animarum pericula in repentinis casibus infirmitatis & mortis (dum tamen ut rectè hunc casum limitat C. de Luca. de paroch. d. 34. n. 6. neque in vicinia adest alius, cui pro istis casibus parochiani commendarri possent) Corrad. l. 3. c. 2. n. 7. fusè ex Lapo alleg. 66. Lot. l. 1. q. 28. n. 26. qui etiam nu. 27. causam aliam similem addit; nimirum si existat medius fluvius vel torrens inter Ecclesiam & partem populi illi subiecti, qui saepe exundans ita obsideret iter, ut aliquando infirmi cogantur sine Sacramentis mori.

4. Respondeo secundò: de cætero, ubi in Ecclesiis parochialibus, vel etiam baptismalibus, populus ita fit numerosus, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis sacramentis ministrandis, vel pluribus infirmis providendis, & divino cultui peragendo; non est causa sufficiens dividendi parochiam, aut constituendi aliam cum præcedentis præjudicio, neque etiam erigendi coadjutoriam; sed in vim Trid. sess. 21. c. 4. cogendi per Ordinarium Rectores, vel alios, ad quos spectat, ad adiungendum sibi tot sacerdotes, quot sufficiunt ad administranda sacramenta, & cultum divinum peragendum Lott. loc. cit. n. 28. Barb. l. ult. cit. n. 9. & 10. Corrad. l. 3. c. 1. n. 1. & c. 2. n. 1. citantes de super declarationem S. Congregationis; multoque minus reputabitur pro iusta causa constituendi parochiam novam, si Ecclesia non sit capax totius populi, ac ita deformis; tum, quia neque Trid. neque cit. c. ad audientiam. id consideravit; tum quia huic difficultati occurrere potest per ampliationem Ecclesiæ, vel per exstructionem novæ capellæ in proprietate parochialis antiquæ; uti etiam inundationi, similibusque incommoditatibus per novam exstructionem vel situationem in loco commodiore. Can. enim citat: ad audientiam, uti & cap. 1. de rebus Eccl. non alien. in 6. (qualis alienatio intercurrit in tali dismembratione Ecclesiarum, ejusque jurium ac fructuum. Corrad. loc. cit. n. 2.) non quamcunque distantiam, sed talem, quæ est cum magno incommodo; item necessitatem non quamlibet, sed evidentem, quæ est talis, ut ei aliud remedium aptari nequeat, pro causa sufficiente talis dismembrationis & novæ parochialis constitutione requisivit. Lott. loc. cit. n. 29. & seq. Corrad. loc. cit. sub n. 2. His tamen non obstantibus utiliter observandum, quod monet de Luca. ad Trid. d. 16. n. 2. & seq. certam generalem regulam circa hoc punctum statui non posse, ac errare illos, qui cum aliquibus S. Congreg. declarationibus, & Rotæ decis. aut DD. aliquorum traditionibus pro hujusmodi nova erectione faciendâ vel negandâ in sola literâ procedunt; cum sit potius questio facti ex singulorum casuum particulari qualitate, ac individuis circumstantiis decidenda; quia simul stare possunt, ut in uno casu, eadem populi multiplicatione, eademque distantia, vel itineris asperitate, aliisque causis accidentibus, id denegandum sit; in altero concedendum; eò quod diversi mores regionis, vel minor prioris parochialis majestas & decor in uno casu permittant, in altero prohibeant. Sic v. g. fieri potest, ut ubi tanta est populi ac Cleri multitudo, ut in Ecclesia parochiali antiqua eadem functiones, cultusque divinus idem pari cum decore continuari, quin & pari modo in novâ exerceri possit; vel etiam ut sit distantia de se sufficiens ad istiusmodi dismembrationem; & tamen ex aliunde accidente illam fieri non expediat; nimirum, quia prudenter timentur hic & nunc, quæ ex hujusmodi parochianorum duplicitate nasci quandoque solent, scissuræ & factionariæ emulationes inter utriusque Clerum & populum. e contra autem contingere potest, ut ubi minor est distantia, vel etiam minor populus, aut territorii amplitudo, adeoque facilius occurrere posset per destinationem Vicariorum & coadjutorum, vel exstructionem Ecclesiæ adjutricis, fieri tamen expediat & possit dicta dismembratio: nimirum ob parochianorum antipathiam, vi cujus pars prima alterius æmula non ferret istam sui, suæque Ecclesiæ adjutricis ad illam alterius partis Ecclesiam primariam subje-

P. Leuren, Forâ Benef. Tom. 1.

ctionem. unde concludit de Luca prudenti beneque regulato arbitrio, nempe Ordinarii, id commissum esse.

Quæstio 155. Ad quos spectet erigere novam parochiales?

1. Respondeo primò: id posse Ordinarios auctoritate sibi desuper tanquam Sedis Apostolicæ delegatis impertitâ vi cit. cap. ad audientiam, & c. 4. sess. 21. Trid. Rebuff. in praxi tit. de erectione in parochialem. Mand. in praxi sign. gra. tit. erectiones. Leo in Thes. fori Eccl. p. 2. c. 2. n. 68. quos citat, sequiturque Corrad. l. pauld ante cit. Porro quoties Papæ, (ad quem quandoque recurritur, ubi de similibus parochialium erectionibus ordinariâ auctoritate factis dubitari contingit, ut parochialis ordinariâ jam auctoritate erecta confirmatio, seu nova erectio ab ipsâ Sede Apostolica impetratur, Corrad. ibid. sub n. 4.) concedit similes erectiones, in quibus pro causa allegatur dicta locorum distantia & difficultas, semper rescribit Ordinario, ut auctoritate Apostolicâ erigat, servatâ formâ cit. c. ad audientiam.

2. Respondeo secundò: dum parochialis jam erecta habet tamen Rectorem ad nutum amovibilem ex fundatione vel consuetudine, petitur ejusdem Ecclesiæ statûs mutatio, ut exinde Rector amovibilis fiat perpetuus; talis mutatio spectat ad Papam; cum præter hunc nullus possit mutare conditiones in limine fundationis adjectas de consensu Ordinarii. Moneta. de commut. ult. vol. c. 10. n. 348. Ugol. de off. Episc. c. 52. §. 10. & alii, quos cit. & sequitur Corrad. sub n. 4.

Quæstio 156. Qualiter præsumantur adhibere solemnitates, causa sufficiens, & consensus seu auctoritas potentis dismembrare?

1. Respondeo ad primum: pro inducenda præsumptione solemnitatis extrinsecæ, quam allegat possessor, sufficit decursus temporis non minor 30. annorum. Lott. cit. q. 28. n. 38. citans Imol. in c. pervenit. de emptione & vend. n. 10. & 13. modò tamen probetur consensus illius, de cujus præjudicio agitur. Lott. ibidem. citans Menoch. de præsump. l. 3. præsump. 132. n. 64.

2. Respondeo ad secundum: pro inducenda præsumptione substantiæ ipsius actûs, & consequenter pro inducendâ præsumptione causæ, utpote à qua actus substantiatur, & mensuram justitiæ accipit, nullius temporis lapsus sufficere, adeoque, nisi causa sit evidens, nullius temporis lapsus sufficere ad dismembrationem sustinendam. Lott. n. 37. 39. & 40. & quamvis præsumenda sit veritas causæ, ubi versatur in dubio, & cæteræ solemnitates sunt adhibita, ut Gewin. cons. 48. n. 6. & in ipsa hac materia dismembrationis decidit Rota apud Seraph. decis. 414. nu. 2. sublatâ tamen causâ actus clarè & evidenter manet minus solemnem, adeoque sublatâ causâ non admittit præsumptionem solemnitatis ex tempore. Lott. n. 41. & 42.

3. Respondeo ad tertium: supposito defectu causæ ex lapsu temporis inutiliter præsumitur auctoritas Episcopi, seu alterius inferioris Papæ, cum inferior Papæ non possit dismembrare, aut dismembrationem autorizare sine causâ, resistentem Concilio Turonensi relato in c. Majorib. de Prab. Lot. n. 43. & licet deficientibus quoque causis supradictis Papa possit adhuc cum dicta dismembratione constituere parochialem; pro inducenda tamen præ-

E

sum.